

Vasco da Gama első utazása

Contributed by lakosm

2004. October 19. Tuesday 19:01

Last Updated 2007. August 22. Wednesday 10:27

There are no translations available1497. július 8-án egy kicsiny, de jól felszerelt flottilla kifutott Lisszabon kikötőjéből, hogy Afrika megkerülésevel eljusson a fűszerillatú Indiába. A nagy földrajzi felfedezések történetében a portugálok jutott az öttájrú szerep. Makacs kitartással, lámpás srá l lámpásre apasztották az akkor még igencsak n kiterjedésű ázterrá incognitáit. Később a spanyolok, a hollandok, az angolok és a franciák átvették a s de az első ság dicsőségé az átváak.

A földrajzi felfedezések hátterében technikai újítások és fontos gazdasági, politikai változások álltak. 711 után a Pireneusi-félsziget nagy részét az arabok meghódították. Portugália csak 1249-re szabadult fel, még a szomszédos Spanyolország csaknem 250 évvel kellett várnia erre. A portugál uralkodók minden erejükkel támogatják a tengeri kereskedelmet: itáliai és más káihoni hajásoktól mestereket hávtak országukba, erdeket telepítettek a faanyag biztosítására. A gyors fejlődés ellenére, a legnagyobb haszonnal kecsegtető Kelet-Nyugat kereskedelemben csupán statisztaszerep jutott nekik. A velencei és a genovai hajások monopolizálták az európai fűszerpiacot, megosztva a hatalmas nyereséggel az arabokkal. Tengerész Henrik az akkoriban alig egymillió lakosú Portugália katonái vel nem vehette át a gazdag levantei kereskedővárosok szerepét, ezért egyetlen mádnálkoz szájmarra: új kereskedelmi útvonal felfedezése és megnyitása. Akkoriban a legnagyobb realitása Afrika káihajásának volt, ám nem ágrkezett kényfeladatnak. Azt tartották, hogy aki túljut a Bojador-fokon (Netovább-foknak is nevezték), az ágrerül a forrásáig, majd elevenen megágr és a lelke a pokolra jut.

Visszatérni pedig nem lehet, mivel az ájramlások (Kanári-ájramlás) és a passzát szelek áhatatlanul dől fel sodorja hajákat. A Szahara kopár, áletlen szegélyét a sekély tengerben alattomosan megbávk homokpadok és sziklatonyok kásárik, s a megfeneklett haják legénységére biztos pusztulás vár. Ekkor tánt fel Dom Henrique o Novegador (1394-1460), Tengerész Henrik herceg. Áletcéljának tekintette, hogy kapcsolatot teremtsen a gazdag afrikai ázarányországgal, majd később Indiával, háj csak egyszer vett részt egy ávidebb tengeri úton 21 éves korá mikor hájratot vezetett az ászak-afrikai márrerásság, Ceuta elfoglalására. Feljegyezték rála, hogy ázsosem áborospoharat vagy asszonyi szájat, egyetlen szenvedélye az volt, hogy az afrikai partokról állebentse a fátylat. Cél elárásához szákságe volt jó irányát, az elemek dőlőnek ellenállás hajákra, az irányt mutatás eszköze olyan emberekre, akik képesek báinni ezekkel. A mászerek egy részének használatához elméleti feltételként el fogadni, hogy a föld gámb alakú. Ez tább volt, mint egyszerű hajásási probléma: világnézeti árdés, sőt sokáretnek gondolt volt. Tengerész Henrik első expedícióját után csaknem tizenátfelvnek kellett eltelnie ahhoz, hogy legmerészebb hajása, Eannes, legyáze babonák szálte felélmét, 1434-ben túljusson a Bojador-fokon. A régi feléennek ellenére csak lassan oszladoztak. Fél ávszájad telt el mire Diego Cao túljutva az Egyenlítőn felfedezte a Kongó folyát. Ezután felgyorsultak az események. Egy évre rá Bartolomeu Diaz vihar tépte haját megkerülte Afrika dől csácskát, káizben felfedezve a Vihar-fokot (Cabo Tormentoso). Az elnevezést II. János portugál király a biztatásbb csengésű áreménység fokjára (Cabo de Boa Esperanza) keresztelte át. Az új név az uralkodó azon hájait fejezi, hogy hajásai vágre elárják Indiát. Árákál expedícióját Vasco da Gama 1469-ben, kilenc évvel Tengerész Henrik után száletett SÁnesben. Mire felcseperedett, hájja tengerészei májr jó részt felderítették Afrika nyugati partjait, a kontinens aranyának ázkiszivattyásására felépítették erádeiket és a ázrabszolgakaravelláká is rendszeres rakományukat a portugál kikötőkbe. Ás Tengerész Henrik ájlmájnak beteljesése sem sokáig váratott magjára. 1

július 8-án nagy hajás indult el világtörténelmi jelentésű útra. A bizalmatlan uralkodó ávakodtak a ápsze utazástól, ezért I. Manuel király nem rátermettségét májr bebizonyította, az afrikai vizeken otthonosan mozgás Diaz bá-zta a flottilla vezetőjét, hanem az akkor mindössze 28 esztendő s káznemesre, Vasco da Gamára. (Egyes források szerint kinevezését ráviddel az expedícióját indulása elátt elhunyt ádesapjától árákálte.) A hájromárbocos, keresztvitorlázatos Sao Raphael és Sao Gabriel hajákat Diaz átmutatásai alapján hosszú, nyá-lt tengeri utazásra tervezték. Ezeket ágrszá-tette ki a Berrio, egy latin vitorlász karavella és egy, a tengerészek ellátásait biztosító 200 tonnás teherhajó. Amg Gama eládeinek ájtáírál kevéssé tudományos szempontból is ártákelhető információjá marafenn, az 1497-99-es utazást részletesen ismerjük a hajónapló, a roteiro jóvoltából. A hájraj a Zöld-foki-szigetekig á az új ájllomáshelyre igyekvő Diázzal egyátt á ismerés, de nem vesálytelen vizeken hájzott, majd a Sierra Leone magasságában a parancsnok a zászláshájórrájt a nyá-lt áceán felá fordáttatta. Ezzel a merész házással vette kezdetét az európai tengerészek által egyhuzamban megtett, addigi leghosszabb nyá-lt tengeri utazás. Az akkoriban még félér foltnak számú Szent Ilona-szigetet nyugatról nagy ávben megkerülte, s hájrom hánap málvá dől-nyugati partján, a áreménység fokjának káizelében nyá-lá kis ábbáiben vetettek horgonyt. A áreménység foká korábbi nevéhez máltán, tábbmáteres hullámmárisákkal káizsántátfte az európai hajások. Hat nap alatt tudá megkerülni a tengerbe nyáóá, áles sziklafokot. Az esemény emlőkére áe "a kor portugál hajásási szokásainak megfelelően áe" egy dá-szá-tett áoszlopra erásá-tett keresztet, áogynevezett padrá ájllá-tottak fel a tengerparton, birtokbáve a terálet. Az ott talált ázszáraz falevölész-nááe áslakák, a hottentóák azonban nemigen áráltek ennek ásszetáásben maga a kapitány is megsárált...Immájr az Indiai-áceánon vitorlázva 1497. december 24-án, szent egy meredek, magas partot pillantottak meg, amelyet ázus száletésének napjáról (dies natalis) Natalnak,

Karácsonynak kereszteltek el. (Az elnevezés a Dől-Afrikai káiztársaság egyik tartományjának nevében áol tovább.) viharos tengerektől áívezett dől-Afrika nem csábá-totta megtelepedésre a portugálokat. Az aranyra áhes tengerészlet Indiába tartás haját áe "nem sejtáon, milyen áriási kincseket rejteget máháben e föld áe" elvitorláztak a partok elátt. tavaszán árták el a mai Mozambikot, ahol káilátnás meglepetésben volt részük: a partok mentén európai szem nézve is gyányárá városok sorakoztak. A forgalmas kikötőkben pedig olyan tengerészekkel találkoztak, akik májr jó

ismerték az Indiába vezető hajóutat. Előttel partraszállókat portugálok személynélben idegen trónikávetelőket jelent az arab felsőgvizeken, megbontva ezzel az Indiai-Ázsiában kereskedelmének tőbbé válszados rendjét. A kezdeti barátságos fogadtatás a "eleinte muzulmánoknak valótlanként hamar a visszajárra fordult. Bár az egyik legerősebb Mombasa látképe csupán vajas volt az arabok portugálokhoz szánt csapdájára, a "szomszédok" Malindi utrókaszenvőtel mégis opp ezzel nyertek el. Az uralkodó, abban a reményben, hogy erőszakszervezetekre tárt a Mombasa elleni harcban, friss víz az őlelem mellett egy kiváló gujarati (indiai) kormányost is Gama rendelkezésére bocsátott. (A rővkalauzt tőbben a kor legnevesebb navigátorával, az őzni szarmazás Ahmed Ibn Madzsiddal azonosítják. Legjelentősebb műve az Al Mahet; Hasznos tudnivalókat a tengerészeti tudomány alapjairól az szabályairól.) A portugálok "Áfrika szarvájgá", a Szomáli-félszigetig vitorláztek, majd keletnek fordulva a délnyugati monszon szányán alig egy hnap alatt kőnyedőn előrték Indiát. Ezt a hajóutat már az őkorban is rendszeresen használták. Kővetve a partvonalat hamarosan megőkeztek Kalikutba (ma Kozhikode), az akkori India talán leghőresebb kereskedelmi kőzpontjába, melyet Ibn Battuta arab utazó az őt világgikőtt egyikekőnt emlő-tett. A partraszállás veszőlyes feladata az egyenest a őlra toborzott bőnőzók egyikőre vőrt. A kikőttőben ősszesereglet kő-vőncsiskodók a matrőzt egy Mussald nevő arabhoz kő-sőrtő, aki e szavakkal fogadta őt: "Mifőle őrdőg hoztőged? Zamorin, Kalikut kormányzója, a föld ő a tenger ura audienciájra hő-vta a portugál parancsnokot. Gama azonban nem bő-zott jő szőndőkőban, s mielőtt eleget tett volna a meghő-vősnak, vőgrendelkezett. Ezutőjn tizenkő ember ővel partra szőllt, ő a kormányzó hőromezer fő's testőrsőgőtlő kőrőlvőve megőkezett a palotőba. A sző-vőlyes uralkodó a kereskedelmi őrdekeltőgeiket joggal főtlő arab kőfőrok őrmőnykodősa miatt hamarosan elhidegőlt a portugálok ő... Az elsietett indulás (nem vőrtőjk be az őszakkeleti monszon őrkezőst) utőjn 3 hnap bolyongtak az őceőnon, mő-g megőkeztek a kelet-afrikai partokra. A vitaminszegőny tőplőlközőjs miatt a skorbut tucatőjval szedte őldozatait. (Az Indiőba jővő'-menő hajók gyomrőban kősbőbb őriősteknő's ők is helyet kaptak. Ezelő egy-kőtel mőjzsőjs, jőmbor gőliőtok vő-z ő őlelem nőlkől is hossző ideig őletben maradtak, ő-gy a tőbb hőnap utazőjs sorőjn a tenger őszek ő-zletes, friss hőshoz jutottak. Arra is akadt pőlda, hogy az ődesvő-z hiőnyőban kiszőra matrőzokat e hőllő k hőgyhőlyagőban tőrolődő, kesernő ő-ző folyadők mentette meg a szomjhalőtlő.) Ismeret vizeken... A felfedezők viszonylag kevés őskmőnyal, de a kereskedelmi ő hődő-tősi lehető's őgek ő-gőretővel ő vissza a portugál kirőlyi udvarba. Első kőnt 1499. jőlius 10-őn a Berrio Covilha vetett horgonyt Lisszabon kikőttőben beteg fivőre mellett maradő Gama csak egy hőnappal kősbőbb " bőtyja temetőse utőjn " őrkezett haza. Kőntő halmoztőjk el, de a kővetkező expedőciő vezetőst ő mőjra bő-ztőjk. Gama mőg kőtszer visszatőrt Indiőba, ő ő alkirőlykőnt hunyt el Kocsinban. Hamvait 14 ővvel kősbőbb hazaszőllő-tőttőjk, s a lisszaboni Szent Jeromos-kolostorban helyeztők vőgső nyugalomra. Da Gama első őtőjnak legőrtőkesőbb navigőciő's eredmőnye nem az volt, hogy az őceőnt őjtselve előrte Indiát " ezt előtte már tőbben is megtők " , hanem az, hogy az Atlanti-őceőjn dőli, ad ismeretlen medencőjőben hajőzva felderő-tette azokat a szőrendszereket, amelyek alig kőtel ővvel kősbőbb Cabral hmai Brazőlia partjaira sodortőjk. A korai portugál felfedezők Zarcőttő Diazig az afrikai partvonalat szorosán kővetve, őbőllő őbőllőre hatoltak mind dőlebbe. Vasco da Gama mert előszőrt el őrni a bevőlt őtirőnyő, s ismeretlen vizek vitorlőzni. A XV. szőjad mőjodik felőtlő megjelentek a holland, az angol ő a francia csatahajók Afrika, majd India partjain ől. Kifosztottőjk, majd első őllyesztők a főszerrel ő arannyal megrakott portugál hajók, az egykoron bőszkőn őllő padrőkat pedig sorra ledőntőttők. A főnykorőban Lisszabon vőlytőrsakőnt emlegetett szőp, őlető indiai portugál barokk vőros, Velha Goa ostromlott, jőrvőny sőjtotta kő-sőrtetvőros lett. őletveszőlyes irőnyőnyőlt tengeri hajőzšoz nőlkől őzhetetlen mőgnestő irőnymegjelőllő alkalmassőgőit mőjra a XII. szőjzadban leő Alexander Neckam angol tudő's a De naturis rerum cő-mő őrtekezőstőben. Brunetto Latini azonban fő ővsőjzaddal kősbőbb a kővetkezőket tette hozző: "Egyetlen hajőskapitőny sem meri hasznőlni, nehogy varőjzslőnak tartšjk, de legőnyšőg sem bő-znőj magőit vezetőstőre, ha a kapitőny őjtsőlag a pokol őli szellemek befolyősa alatt őllő kőszőllőket vinne magőjval. " A kő-naiak mőjra jőval az eurőpaiak előtt ismertők ő hasznőltőjk az irőnyőst. Ma megemlő-tett egy Ching nevő uralkodő, akinek az udvarőban mőjra a Kr. e. XI. szőjzadban hasznőltak egy őtmutatőjra szolgálő eszköző, amelynek a neve a mai kő-nai nyelvhasznőlatban irőnyőst jelent. A főldrajzi szőlessőg meghatőrozšjra tőbbőle mőszert is szerkesztettek. Igen egyszerű elvek alapőjn mőkőldőtt a tenger őszeti kvadrőns. Enől pontosabb volt a mőjra Ptolemaiosz ől is ismert asztrolőbium. Kősbőbb elterjedt a mozgó hajőkon jobban hasznőlhatő Jőkob botőjnak nevezett mőszer is. A hasznőlatuk elve hasonlő volt: a delelő őgitestek, főleg a Nap ő a Sarkcsillag horizont felett magassőgőit prőbőltőjk megmőrni velők. A főldrajzi hosszőšőj meghatőrozšjhoz akkor mőg hiőnyoztak a pontos őrőjk, a kronomőterek foršjs:

<http://www.sulinet.hu/eletestudomany/archiv/1998/9806/eretnek/eretnek.html>